

[Anker Lau.]

næringsret til at forsvinde og opbygger et system, der kan centralledes og socialiseres uden større vanskelighed den dag, der er vælger nok dertil. Det ærede medlem hr. Gustav Pedersen udtalte i dag, at udviklingen på disse områder i virkeligheden ikke har fulgt andre linier end den udvikling, som erhvervene selv skabte. Ja, jeg er ikke helt utilbøjelig til på visse områder at give det ærede medlem nogen ret. Vi har jo nu og da set visse henvendelser til rigsdagen fra frie erhvervsgrupper, som rejser krav, der passer til socialismen som hånd til handske, medens de samme erhvervsgrupper kræver, at der skal føres liberal politik her i landet. Jeg tror, det er rigtigt, at dette siges, thi ingen menneskelig magt i noget land kan i længden forhindre socialisering, hvis erhvervene selv organiserer sig efter socialistiske teorier.

Ovenpå dette er der dog grund til at fremhæve, at ovre på handelens gamle højborg Børsen har man hejst frihedsfanen og klart og utvetydigt bekendt sig til friheden, dens vilkår og dens ansvar. Hertil har store dele af detailhandelen sluttet sig. Måtte andre af erhvervslivets indflydelsesrige organisationer følge dette smukke eksempel lige så klart og tydeligt, mens tid er. Det danske erhvervsliv er en stor og stolt bygning, bygget op på fortidens frihed. Nu er der sat pigtråd om den, og dele af den er fredet, men livet går videre, og ungdom vokser op. Andre dele forsøges rationaliseret bort eller ind i faste socialistiske rammer, hvor alt liv og fremskridt uddør. En lovgivning bygges op som f. eks. arbejderbeskyttelsen, som vi iøvrigt har megen sympati for, men forment således, at den kan passes ind i forholdene i de store selskaber og koncentrerede bedrifter, hvor sådan noget måske hører hjemme, men der tages slet ikke hensyn til forholdene i de mange tusinde småbedrifter, detailhandel og småbedrifter indenfor håndværk og industri, og derved umuliggør man en udvikling af disse erhverv, samtidig med at man umuliggør de unges chancer for at få begyndt.

På alle områder angribes de dele af erhvervene, som ikke kan indpasses i regeringens teorier om det ideelle samfund, og hermed smuldrer den danske mellemstand bort, og hele det parlamentariske grundlag for et frit samfund forsvinder med den.

På denne baggrund mener vi os berettiget til at kalde på samarbejdet mellem alle liberale kræfter i dette land, både politisk og i det praktiske erhvervsliv.

Vi vil være med til at skabe en konstruktiv liberal folkepolitik, der sikrer ejendoms-

retten, arbejdsretten og næringsretten for folket. Vi ønsker frigørelsen gennemført og restriktionerne afløst af visse generelle færdselsregler i vor erhvervslovgivning, som sikrer lige konkurrence og frihed til at bygge sin egen fremtid op.

Dette forudsætter samarbejde og forståelse mellem borger og bonde, mellem arbejder og arbejdsgiver, mellem erhvervsliv og forbrugere.

Efter disse linier har vi forsøgt i den nu afsluttede rigsdagssamling at gøre vor indflydelse gældende, hvor det var muligt, og dette vil vi fortsætte med. Vi føler os helt i kontakt med ånden og bogstaven i den frie forfatning, hvis 100 års fødselsdag vi snart skal fejre.

**Thorkil Kristensen:** Der er god grund til, at der i denne generaldebat også bliver talt om Sydslesvig. Der er god grund til det, fordi der har været talt meget lidt om dette spørgsmål i den rigsdagssamling, der nu er ved at blive sluttet, og også fordi forholdene i Sydslesvig er af en sådan art, at der trængs til at blive sagt noget om dem heroppefra. Jeg kunne vel sige det på den måde, at de dansksindede i Sydslesvig utvivlsomt trænger til at mærke, at den relative tavshed, der har været om Sydslesvig i den sidste rigsdagssamling, ikke betyder, at dette spørgsmål er glemt. De trænger til det, fordi de jo nu er ved at komme ind i en ny fase, den anden fase i udviklingen i Sydslesvig efter kapitulationen for snart 4 år siden.

I den første fase havde den danskorienterede bevægelse medvind. Den havde det simpelthen, fordi det tyske tryk efter så mange års forløb pludselig ikke blot veg tilbage, men en overgang fuldstændig forsvandt; så kunne den gamle danskhed igen rette ryggen. Alle de, der havde bekendt sig til danskheden hele tiden, kunne nu gøre det mere frit. De, der havde haft svært ved at gøre det, måske i visse tilfælde ikke havde turdet det under Hitlerstyrets tryk, fik nu mod til at gøre det igen. Men det var jo ikke endt med dette. Mange søgte efter fodfæste under det tyske sammenbrud, fordi det, de havde troet de stod på, viste sig ingenting at være — i hvert fald ikke noget at bygge på nu. Alle, der på den måde søgte efter fodfæste, måtte prøve på at finde ud af, hvad de virkelig havde at holde sig til.

Det var ganske naturligt, at der i Sydslesvig var mange, der da vendte deres blik mod nord. En af de ting, der skete ved genforeningen i 1920, var nemlig, at Danmark nu kom til at ligge lige udenfor Sydslesvigs